T.C.
TİCARET BAKANLIĞI

COP31 TÜRKİYE ANTALYA

Sayı : E-69602026-610-00127745449 / 00128045311 30.10.2026
Konu : Soru Önergesi (7/49323)

7/49323
GK 12

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 23.09.2026 tarihli ve E-43452547-120.07.04-1944618 sayılı yazınız.

İlgide kayıtlı yazıları ekinde yer alan, Şanlıurfa Milletvekili Sayın Av. Mahmut TANAL tarafından verilen 7/49323 sayılı yazılı soru önergesinin cevabı hazırlanarak ekte sunulmuştur.

Bilgilerini ve gereğini arz ederim.

Ömer Bolat

Prof. Dr. Ömer BOLAT
Bakan

Ek: Soru Önergesi Cevabı (2 sayfa)

Bu belge güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.
Belge Doğrulama Kodu: 007331F3-F28A-446C-A191-B1FD41654E6E https://www.turkiye.gov.tr/ticaret-bakanligi-ebys

Adres: Üniversiteler mahallesi Dumlupınar bulvarı no:151 A Blok
Telefon No: 3124491475 Faks No: 3124491475
e-Posta: e.tunc@ticaret.gov.tr
İnternet Adresi: www.ticaret.gov.tr
KEP Adresi: stratejigelistirmebaskanligi@gtb.hs01.kep.tr

Ayrıntılı bilgi için:
EBRU KARAKUŞ
Veri Hazırlama ve Kontrol İşletmeni
Telefon No: 3124491475

T.C.
TİCARET BAKANLIĞI

Şanlıurfa Milletvekili Sayın Av. Mahmut TANAL'a Ait 7/49323 Sayılı Yazılı Soru Önergesine İlişkin Cevaplar:

Bakanlığımız görev ve yetki alanına giren hususlar itibarıyla önergenize ilişkin cevaplarımıza aşağıda yer verilmiştir:

1-11) Bakanlığımızca adil, rekabetçi ve istikrarlı bir piyasa yapısının oluşturulması, tüketicilerin haksız fiyat artışlarına karşı korunması ve piyasa işleyişini bozucu uygulamaların önlenmesi amacıyla, ilgili mevzuat çerçevesinde denetim ve inceleme faaliyetleri kesintisiz olarak yürütülmektedir.

6585 sayılı Perakende Ticaretin Düzenlenmesi Hakkında Kanun kapsamında Haksız Fiyat Değerlendirme Kurulu (Kurul) oluşturulmuş olup, Haksız Fiyat Değerlendirme Kurulu Yönetmeliği ile Kurulun oluşumu, görev ve yetkileri ile fahiş fiyat artışı ve stokçuluk uygulamalarına yönelik inceleme ve denetimlere ilişkin usul ve esaslar düzenlenmiştir.

Bakanlığımızca sebze ve meyve ticareti düzenli olarak takip edilmekte olup, farklı dönemlerde toptancı hallerinde faaliyet gösteren işletmeler ile sebze ve meyve ticaretiyle iştigal eden diğer işletmelere yönelik olarak resen veya Bakanlığımıza intikal eden başvuru ve şikâyetler üzerine çok sayıda inceleme ve denetim gerçekleştirilmiştir.

Söz konusu denetimlerde Hal Kayıt Sistemi üzerinden elde edilen verilerden de yararlanılmış olup, bu çerçevede Kurul tarafından 2026 yılında yaklaşık 215 milyon TL idari para cezası uygulanmasına karar verilmiştir.

Öte yandan, 5957 sayılı Sebze ve Meyveler ile Yeterli Arz ve Talep Derinliği Bulunan Diğer Malların Ticaretinin Düzenlenmesi Hakkında Kanun kapsamında fiyatların, malların arz ve talebine bağlı olarak serbest rekabet şartlarına göre oluşmasının esas olduğu; meslek mensuplarının serbest rekabeti engellemek amacıyla kendi aralarında veya üreticilerle ticari anlaşmalar yapamayacağı, uyumlu eylemde bulunamayacağı ve hâkim durumlarını kötüye kullanamayacağı hüküm altına alınmış; Bakanlık ve belediyeler, serbest rekabetin ortadan kaldırılmasına, engellenmesine ve bozulmasına yönelik eylemleri önlemek için gereken tedbirleri almakla görevli ve yetkili kılınmıştır. Ayrıca, malların toptan veya perakende ticaretinde piyasada darlık yaratmak, fiyatların yükselmesine sebebiyet vermek veya fiyatların düşmesine engel olmak amacıyla malların belirli ellerde toplanması, satışından kaçınılması, stoklanması, yok edilmesi, bu amaçla propaganda yapılması veya benzeri davranışlarda bulunulması başta olmak üzere piyasayı bozucu eylemler de yasaklanmış ve bu eylemler için cezai müeyyideler getirilmiştir.

5957 sayılı Kanunla, sebze ve meyvelerin üretici fiyatları ile tüketici fiyatları arasındaki makasın azaltılması amacıyla önemli düzenlemeler getirilmiştir. Kanunla perakendecilerin üreticilerden doğrudan ürün temin etmesi sağlanarak aracısız satış yapılması mümkün kılınmıştır. Üretici örgütleri hal rüsumundan muaf tutulmuş, hallerdeki işyerlerinin yüzde yirmisi üretici örgütlerine ayrılmış ve üretici örgütlerinin hal dışında satış yapabilmeleri sağlanmıştır. Yalnızca üreticilerin satış yapabileceği üretici pazarlarının kurulması ve semt pazarlarındaki satış yerlerinin yüzde yirmisinin üreticilere ayrılması sağlanmıştır.

Diğer taraftan, sebze ve meyve ticaretine ilişkin üretimden tüketime kadar olan sürecin farklı kamu kurumlarının veri tabanları üzerinden bütüncül bir şekilde izlenebilmesi ve mali belgelerle Hal Kayıt Sistemi bildirimlerinin karşılıklı olarak kontrol edilebilmesi amacıyla Hal Kayıt Sistemi ile Gelir İdaresi Başkanlığı bünyesindeki e-Fatura, e-Arşiv, e-Sevk İrsaliyesi ve e-Müstahsil Makbuzu sistemlerinin entegrasyonu tamamlanmış ve veri akışı sağlanmıştır. Ayrıca, Tarım ve Orman Bakanlığı bünyesindeki ÇKS, TÜKAS, KOBÜKS, OTBİS ve İTUBİS sistemlerinden elde edilecek verilerin Hal Kayıt Sistemine aktarılmasına yönelik çalışmalar başlatılmıştır.

Sebze ve meyve ticaretinde şeffaflığın güçlendirilmesi ile üreticilerin ürünlerinin satış süreci hakkında eksiksiz ve anlık biçimde bilgilendirilmesinin sağlanması amacıyla

Bakanlığımızca üreticilerin kısa mesaj (SMS) yoluyla bilgilendirilmesine başlanmıştır. Söz konusu uygulama kapsamında, Hal Kayıt Sistemi üzerinden gerçekleştirilen satışlara ilişkin olarak ürünün teslim edildiği komisyoncu ve alıcıya ait bilgiler, ürünün cinsi, miktarı ve satış fiyatı, satış tarihi ile işleme ait künye numarası bilgileri üreticilere SMS yoluyla iletilmektedir.

Bununla birlikte, soğuk zincire ilişkin olarak 5957 sayılı Kanuna dayanılarak yürürlüğe konulan Sebze ve Meyve Ticareti ve Toptancı Haller Hakkında Yönetmeliğin 9'uncu maddesi ile toptancı hallerinde bulunması gereken hizmet tesisleri ve nitelikleri belirlenmiş; Sebze ve Meyvelerin Toptan ve Perakende Ticaretinde Uyulması Gereken Standartlar Hakkında Tebliğ ile de ambalajlama, taşıma, depolama ve satış süreçlerine ilişkin usul ve esaslar düzenlenerek, özellikle çabuk bozulabilen ürünlerde raf ömrünün uzatılması ve gıda israfının önlenmesine yönelik soğuk zincir uygulamaları ile uygun ambalaj ve depo kullanımına ilişkin standartlar getirilmiştir.

Üretici ve tüketicilerin hak ve menfaatlerinin korunması amacıyla, ilgili kamu kurumları ve belediyelerle veri paylaşımı ve iş birliğinin geliştirilmesi ve tarladan sofraya fiyat oluşumunun daha etkin takip edilmesi için Bakanlığımızca Hal Kayıt Sisteminin izleme ve denetim kapasitesinin güçlendirilmesine yönelik çalışmalar sürdürülmektedir.

Şirketlerimizin ihracata hazırlanması ve uluslararası pazarlarda rekabet avantajı kazanmaları amacıyla kapasitelerinin güçlendirilmesi, ürünlerinin yurt dışında tanıtımı, pazarlanması, tutundurulması ve markalaşmasının desteklenmesine yönelik giderler ile ihracatımızın sürdürülebilir artışının sağlanması için sektör ayrımı yapılmaksızın 5973 sayılı İhracat Destekleri Hakkında Karar çerçevesinde ihracat destekleri sağlanmaktadır. Söz konusu Karar kapsamında yeni pazarlara açılmak ya da yurt dışı pazarlardaki rekabetçiliğini artırmak isteyen firmalarımıza pazara giriş belgeleri, yurt dışı marka tescil, yurt dışı pazar araştırması, yurt dışı ve yurt içi fuarlara katılım, birim kira, tanıtım, heyetler, markalaşma, yeşil mutabakata uyum konularında destekler verilmektedir. Ayrıca, 5986 sayılı E-İhracat Destekleri Hakkında Karar çerçevesinde, yararlanıcı türüne göre pazara giriş raporu, dijital pazaryeri tanıtımı, e-ihracat tanıtımı, sipariş karşılama hizmeti, yurt dışı pazaryeri entegrasyonu, çevrim içi mağaza ve hedef ülke e-ticaret paydaşlarından alınan hizmetler ile pazaryeri komisyon giderleri desteklenmektedir. Bununla birlikte, iş birliği kuruluşlarının e-ihracat tanıtım projeleri ve Türkiye İhracatçılar Meclisinin e-ihracat destek programlarını yürütmesine ilişkin giderleri de destek kapsamındadır.

Ayrıca, yaş meyve sebze sektörünü küresel ölçekte markalaştırmak, pazarlarda daha görünür hâle getirmek ve "Türk Malı" algısını güçlendirmek amacıyla hayata geçirilen TURQUALITY® Tanıtım Projeleri ile Bakanlığımızca tanıtım faaliyetleri desteklenmektedir. Halihazırda tarım ve gıda sektörlerine yönelik yürütülmekte olan 13 aktif TURQUALITY® Tanıtım Projesinin 3'ü doğrudan yaş meyve ve sebze sektörüne odaklanmaktadır. Bu faaliyetler sektörel ticaret ve alım heyetleriyle desteklenmekte ve ihracatçılarımızın hedef pazarlarda doğrudan muhataplarıyla bağlantı kurmalarını sağlayan yüzlerce heyet organizasyonu gerçekleştirilmektedir. Bu heyetler, yeni iş bağlantılarının kurulmasının yanı sıra pazarda görünürlüğü ve güven algısını da pekiştirmektedir.

Öte yandan, ihracatçı firmalarımızın küresel finansmana erişim imkânlarını genişletmek, desteklemek ve kolaylaştırmak da firmalarımızın dış pazarlarda rekabetçi konumlarını sürdürebilmeleri açısından önem taşımaktadır. Bu doğrultuda Bakanlık olarak ihracatçımızın daha düşük maliyetli finansman imkânlarına kavuşması için Türk Eximbank, Türk Ticaret Bankası ve İhracatı Geliştirme Anonim Şirketi (İGE A.Ş.) ile iş birliği içinde çalışmalarımız sürdürülmektedir.

5429 sayılı Türkiye İstatistik Kanunu ile mülga Dış Ticaret Müsteşarlığı (Ticaret Bakanlığı) ve Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) arasında akdedilen 08.03.2004 tarihli Veri Değişim Protokolü'nün ilgili hükümleri uyarınca dış ticaret istatistiklerinin TÜİK'ten temin edilebileceği değerlendirilmektedir. Ayrıca, ürünün fiilen üretildiği veya faaliyetin gerçekleştiği il baz alınarak hesaplanan faaliyet illerine göre ihracat verileri 2023 yılının Kasım ayından itibaren Bakanlığımız web sayfasında yayınlanmaktadır.